

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
Державна установа «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долишнього НАН України»

Затверджено вченою радою Інституту

1 лютого 2021 р. протокол №1

Директор Інституту

В. С. Кравців
В. С. Кравців

ПРОГРАМА

вступного іспиту до аспірантури
зі спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

ПЕРЕДМОВА

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» розроблена у відповідності до вимог Міністерства освіти і науки України, закону України від 06 вересня 2014 р. «Про вищу освіту», постанови КМУ від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» зі змінами, наказу Міністерства освіти і науки України від 15.10.2020 р. № 1285 «Умови прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2021 році», Положення про організацію освітнього процесу в ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України» (із змінами і доповненнями, затвердженого Вченою радою Інституту 20 грудня 2018 року, протокол №9) та Правил прийому до аспірантури для здобуття наукового ступеня доктора філософії в ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України» у 2021 році (затверджено Вченою радою Інституту 23 грудня 2020 року, протокол № 11).

Мета вступного іспиту зі спеціальності – відібрати до навчання в аспірантурі осіб, які продемонстрували високий рівень знань, умінь, теоретичної і практичної підготовки, отриманих при вивченні дисциплін, передбачених освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістра» чи «спеціаліста» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Програма вступного іспиту містить такі змістовні блоки: «Основи теорії фінансів», «Державні та місцеві фінанси», «Бюджет, бюджетна система і бюджетна політика», «Податки і податкова система», «Фінансове забезпечення галузей соціальної сфери», «Фінанси домогосподарств», «Фінанси підприємств», «Ринок фінансових послуг».

Питання, винесені на іспит (включені до білетів), сформульовані в межах вимог, що ставляться осіб, які бажають навчатися в аспірантурі з метою здобуття освітньо-наукового рівня «доктор філософії» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Під час підготовки до вступного іспиту за програмою рекомендується користуватися літературою, яка наведена в кінці.

Основи теорії фінансів

Теоретичні основи фінансової науки. Генезис та еволюція фінансів. Ознаки фінансів та їх призначення. Фінанси як економічна категорія. Сутність та функції фінансів. Фінансові ресурси як носії фінансових відносин. Фінансове регулювання та стимулювання соціально-економічного розвитку. Роль фінансів у забезпеченні сталого економічного зростання. Фінансове забезпечення відтворювальних процесів. Форми фінансового забезпечення.

Фінансова система та основи організаційної побудови. Фінансова політика як складова економічної політики держави: сутність, завдання, принципи формування та реалізації. Стратегія і тактика фінансової політики. Фінансовий механізм: економічний зміст та характеристики елементів.

Фінансове планування та прогнозування: суть, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика. Фінансовий контроль: зміст та призначення. Види, форми і методи фінансового контролю. Фінансовий моніторинг. Суб'єкти фінансового контролю в Україні, їх функції.

Державні та місцеві фінанси

Централізовані і децентралізовані грошові фонди держави. Доходи і видатки держави. Джерела формування, податкові і неподаткові доходи держави. Державний кредит: суть, види та роль у формуванні фінансових ресурсів держави. Держава як кредитор. Кредитування за окремими державними програмами. Державно-приватне партнерство як форма фінансування суспільних потреб. Внутрішні і зовнішні запозичення. Державні гарантії. Державні запозичення: особливості функціонування первинного і вторинного ринків. Позики: міжурядові, міжнародних фінансових інституцій та комерційні запозичення. Казначейські позики. Напрями використання коштів, отриманих від державних запозичень. Державний борг: причини виникнення та зростання. Структура державного боргу, джерела погашення. Боргова безпека держави.

Місцеві фінанси: особливості, правові засади організації, роль та значення для розвитку територій. Фінансова база місцевих органів влади і місцевого самоврядування: суть та структура. Завдання та функції місцевих органів влади і місцевого самоврядування.

Фінансова децентралізація: суть, види, принципи організації. Роль децентралізації у забезпеченні економічного зростання регіонів та громад. Особливості організації місцевих фінансів в умовах фінансової децентралізації в Україні. Місцеві фінанси у забезпеченні розвитку регіонів та громад. Фінансова політика органів місцевого самоврядування та влади: зміст, складові, принципи організації. Фінансова автономія органів місцевого самоврядування в Україні та механізми її забезпечення. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів територіальних громад. Місцеві запозичення та боргова політика: зміст та значимість для соціально-економічного розвитку територій.

Участь громадськості в управлінні фінансами на регіональному та місцевому рівні. Фінансовий контроль на місцевому рівні. Світові практики організації місцевих фінансів. Організаційні засади управління місцевими фінансами.

Бюджет, бюджетна система і бюджетна політика

Бюджет як фінансова категорія та основний фінансовий план. Суть, функції та призначення бюджету. Роль бюджету у перерозподільних процесах. Бюджетний устрій як основа формування бюджетної системи. Бюджетна система в Україні: структура та характеристики.

Види бюджетів їх характеристики та призначення. Структура бюджету та чинники, що її визначають. Загальний і спеціальний фонди бюджету. Доходи бюджету та їх класифікація. Видатки бюджету: суть та класифікація. Планування видатків бюджету: організаційні засади. Роль видатків у фінансовому забезпеченні соціально-економічного розвитку регіонів та громад. Бюджет розвитку місцевих бюджетів як основа розвитку територій. Форми бюджетного фінансування видатків. Бюджетний дефіцит і профіцит: теоретичні основи. Види бюджетного дефіциту, причини виникнення, джерела та форми покриття. Бюджетний процес. Зміст та стадії бюджетного процесу на місцевому рівні. Бюджетні повноваження суб'єктів бюджетного процесу. Забезпечення прозорості та відкритості бюджетного процесу на місцевому рівні.

Бюджетний менеджмент: зміст та складові. Особливості бюджетування на місцевому рівні. Основи фінансування видатків бюджету. Бюджетний контроль на місцевому рівні: зміст, мета і завдання.

Бюджетна політика в Україні: суть, функції, механізми формування та реалізації. Бюджетний механізм: економічний зміст та характеристики елементів. Міжбюджетні відносини та бюджетне вирівнювання: сутність та особливості. Бюджетне регулювання як інструмент збалансування місцевих бюджетів. Бюджетні трансферти: класифікація та характеристики. Бюджетні дисбаланси та їх роль у забезпеченні фінансової спроможності регіонів та громад. Бюджетна безпека територій та загрози її зміцнення.

Податки, податкова система

Податок як категорія: сутність, ознаки та функції. Класифікації податків, форми оподаткування. Податковий кредит, податкова знижка, податкове зобов'язання. Види податкових ставок та методи їх формування. Принципи оподаткування.

Прямі податки: види та загальна характеристика. Податок на прибуток підприємств як форма прибуткового оподаткування юридичних осіб. Податок на доходи фізичних осіб: зміст та особливості оподаткування доходів фізичних осіб в Україні.

Непрямі податки: економічна природа та класифікація. Податок на додану вартість та особливості його справляння в Україні. Акцизний податок як форма непрямого оподаткування: особливості, порядок обчислення та сплати. Мито в системі податків на споживання: види та методи визначення.

Місцеві податки і збори. Види, порядок нарахування та справляння. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо встановлення місцевих податків і зборів. Майнові податки: природа, види, особливості оподаткування в Україні.

Спрощена система оподаткування як спеціальний податковий режим. Особливості нарахування та справляння єдиного податку в Україні для фізичних та юридичних осіб.

Податкова система в Україні: етапи становлення та організація. Організаційні засади забезпечення функціонування податкової системи. Територіальні особливості податкового планування та прогнозування. Податкове адміністрування і податковий контроль: форми, методи, порядок проведення.

Податкова політика в Україні та особливості її реалізації на регіональному та місцевому рівні.

Фінансове забезпечення галузей соціальної сфери

Організація фінансового забезпечення соціальної сфери. Соціальна сфера в умовах фінансової децентралізації. Соціальні видатки та їх структура (видатки на соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальну сферу). Форми і методи фінансового забезпечення установ соціальної сфери.

Теоретичні засади бюджетного фінансування освіти, роль і місце бюджету у системі фінансового забезпечення освітніх закладів. Видатки бюджету на охорону здоров'я, їх склад і структура. Бюджетне фінансування закладів культури. Фінансове забезпечення соціального захисту населення. Єдиний соціальний внесок як доходна база для соціального страхування. Фінансування розвитку фізичної культури і спорту. Видатки бюджету на молодіжну політику.

Соціальна політика держави та механізми її фінансового забезпечення. Особливості реалізації соціальної політики в умовах децентралізації влади та ресурсів.

Пенсійне страхування і його організація. Солідарна, накопичувальна і змішана пенсійні системи, їх переваги і недоліки. Пенсійний фонд України, його функції і завдання. Недержавні пенсійні фонди, їх види.

Фонди державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, на випадок безробіття, від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, які спричинили втрату працездатності. Джерела формування та напрями використання коштів. Види матеріального забезпечення і соціальних послуг, умови їх надання.

Фінанси домогосподарств

Фінанси домогосподарств: особливості та сфера їх функціонування. Джерела і форми доходів домогосподарств. Грошові та натуральні доходи. Номінальні і реальні доходи. Заробітна плата та її роль у формуванні доходів

бюджету домогосподарств. Соціальні та страхові виплати. Доходи домогосподарств та їх різновиди. Чинники впливу на формування доходів домогосподарств.

Споживча поведінка домогосподарств. Гранична схильність до споживання. Гранична схильність до заощаджень. Домогосподарства на фінансовому ринку. Поведінкові чинники, які впливають на фінансові рішення домогосподарств. Поведінкові фінансові рішення домогосподарств у сфері споживання.

Витрати бюджету домогосподарств, їх класифікація. Фінансові рішення домогосподарств щодо розміщення доходів. Обов'язкові платежі домогосподарств: податки і відрахування до державних соціальних фондів, комунальні та інші щомісячні платежі. Поточні та капітальні витрати на споживання. Грошові заощадження. Депозитні та кредитні операції домогосподарств з банками і кредитними спілками.

Інвестиційна діяльність та формування інвестиційного портфеля домогосподарств. Капітальні інвестиції у нерухомість, основний капітал, нематеріальні активи. Фінансові інвестиції у цінні папери, корпоративні права, депозити, банківські метали. Фактори, що впливають на формування інвестиційного портфеля домогосподарств. Довіра та її роль в інвестиційній активності населення.

Фінанси підприємств

Сутність фінансів підприємств та принципи їх організації. Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм та форм власності. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств. Основний і оборотний капітал підприємства.

Доходи підприємств: види та особливості формування. Валовий та чистий дохід підприємства. Прибуток підприємства: суть і методи його визначення. Економічна сутність рентабельності підприємства. Розподіл і використання прибутку підприємств.

Необоротні активи: суть, призначення, джерела формування. Капітальне інвестування як спосіб відтворення необоротних активів. Джерела фінансування капітальних інвестицій. Управління оборотними активами. Управління запасами. Дебіторська заборгованість на підприємстві, її види і способи оцінки. Ліквідність оборотних активів.

Сутність і види інвестицій підприємств. Формування інвестиційної політики підприємств. Форми реальних інвестицій і особливості управління ними. Управління фінансовими інвестиціями. Джерела фінансування інвестицій. Окупність інвестицій та її розрахунок. Формування інвестиційного портфеля. Оцінка привабливості та дохідності об'єктів вкладень підприємств. Фінансово-інвестиційні ризики підприємств та інвесторів в умовах невизначеності. Поведінкові фінанси підприємств.

Поняття банкрутства, чинники, що визначають темпи стійкого зростання. Неспроможність підприємства і ознаки його банкрутства. Фінансова санація підприємства в системі антикризового управління.

Сутність фінансового планування та його значення в діяльності підприємств. Методи та інструменти фінансового планування. Фінансова безпека підприємств та її внутрішні і зовнішні загрози.

Ринок фінансових послуг

Фінансові послуги: сутність, види та значимість для економіки. Роль фінансових послуг в активізації бізнесу. Етапи становлення та розвитку ринку фінансових послуг в Україні. Суб'єкти ринку фінансових послуг.

Фінансові послуги на грошовому ринку. Фінансові послуги на інвестиційному ринку. Фінансові послуги на депозитному ринку. Фінансові послуги на кредитному ринку. Фінансові послуги на страховому ринку. Фінансові послуги на фондовому ринку.

Фінансові посередники на ринку фінансових послуг та їх види. Інститути спільного інвестування: організаційно-правова форма та принципи діяльності.

Державне регулювання ринку фінансових послуг: цілі та завдання.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Предмет і методи науки про фінанси.
2. Економічна сутність фінансів. Фінансова система.
3. Фінансова політика в Україні. Стратегія і тактика фінансової політики.
4. Фінансовий механізм та його структура.
5. Фінансове планування: суть, методи і завдання.
6. Фінансовий контроль: зміст, мета і завдання.
7. Державний бюджет як фінансовий план країни.
8. Доходи держави та джерела їх формування.
9. Видатки держави та їх класифікація.
10. Держава як кредитор.
11. Внутрішні і зовнішні запозичення. Державні гарантії.
12. Державний борг: структура та джерела погашення.
13. Місцеві фінанси та їх місце у фінансовій системі країни. Функції місцевих фінансів.
14. Фінансова децентралізація: зміст, види та ризики для розвитку регіонів та громад.
15. Особливості організації місцевих фінансів в умовах фінансової децентралізації в Україні.
16. Завдання та функції органів місцевого самоврядування. Фінансова база місцевого самоврядування.
17. Фінансова самостійність органів місцевого самоврядування та механізми її забезпечення.
18. Управління фінансами на місцевому рівні. Бюджет участі як інструмент прозорого та відкритого розподілу коштів місцевих бюджетів в інтересах мешканців.
19. Сутність і функції бюджету. Бюджетне законодавство в Україні. Поняття та основні стадії бюджетного процесу.
20. Структура місцевих бюджетів. Загальний та спеціальний фонд.

21. Доходи місцевих бюджетів та їх класифікація.
22. Система видатків місцевих бюджетів. Програмно-цільовий метод бюджетного планування.
23. Бюджетна політика на місцевому рівні: зміст, функції, механізми формування та реалізації.
24. Бюджетне регулювання як інструмент збалансування місцевих бюджетів. Бюджетні трансферти: види та характеристики.
25. Комунальна власність як матеріальна основа місцевого самоврядування. Поняття та склад комунальної власності.
26. Видатки на освіту. Основні показники установ освіти. Планування оплати праці в установах освіти.
27. Видатки на охорону здоров'я. Основні показники в установах охорони здоров'я.
28. Бюджетне фінансування закладів культури.
29. Пенсійне страхування в Україні.
30. Фонди державного соціального страхування: джерела формування та напрями використання.
31. Податок як економічна категорія: зміст, ознаки та функції.
32. Сутність податку на прибуток. База оподаткування, ставка, звітний період.
33. Податок на доходи фізичних осіб: зміст та особливості оподаткування доходів фізичних осіб в Україні.
34. Акцизний податок як форма непрямого оподаткування: особливості, порядок обчислення та сплати.
35. Мито і митний контроль.
36. Місцеві податки і збори. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо встановлення місцевих податків і зборів.
37. Податкове адміністрування і податковий контроль : призначення і порядок проведення. Форми і методи податкового контролю.
38. Єдиний податок в Україні: особливості нарахування та справляння для фізичних і юридичних осіб.
39. Спеціальні податкові режими в Україні.
40. Структура податкової системи та її роль у фіскальній політиці держави.
41. Джерела і форми доходів домогосподарств.

42. Споживча поведінка домогосподарств. Гранична схильність до заощаджень.
43. Поведінкові фінансові рішення домогосподарств у сфері споживання.
44. Витрати домогосподарств та їх види. Поточні і капітальні витрати на споживання.
45. Інвестиційна діяльність та інвестиційний портфель домогосподарств. Фактори, що впливають на формування інвестиційного портфеля домогосподарств.
46. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування.
47. Прибуток підприємства: особливості формування, розподілу і використання.
48. Інвестиційна політика підприємства. Джерела фінансування інвестицій.
49. Фінансово-інвестиційні ризики підприємств та інвесторів в умовах невизначеності.
50. Поняття банкрутства, чинники, що визначають темпи стійкого зростання. Неспроможність підприємства і ознаки його банкрутства.
51. Менеджмент санації підприємства, його функції та завдання. Методи фінансування санації підприємства.
52. Фінансові послуги, їх сутність, класифікація та роль в економіці.
53. Ринок фінансових послуг. Правові основи діяльності установ з надання фінансових послуг.
54. Фінансові послуги на грошовому ринку. Суть і структура грошового ринку.
55. Фінансові посередники. Переваги та недоліки функціонування фінансових посередників.
56. Фінансові послуги на депозитному ринку.
57. Фінансові послуги на страховому ринку.
58. Фінансові послуги на кредитному ринку.
59. Фінансові послуги на інвестиційному ринку.
60. Державне регулювання ринку фінансових послуг: цілі та завдання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Боргова стійкість державних фінансів / за ред. Т. І. Єфименко, С. А. Єрохіна, Т. П. Богдан. К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2014. 712 с.
2. Бюджетна і податкова системи України у запитаннях і відповідях: навч. посіб. / М. І. Бондар, В. М. Опарін, О. М. Тимченко та ін.; передм. Т. І. Єфименко. К.: ДННУ «Акад. фін. Управління», 2012. 336 с.
3. Бюджетна система: підручник / ред.: С. І. Юрій, В. Г. Дем'янишин, О. П. Кириленко. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. 624 с.
4. Бюджетна система України: тренінг-курс: навч. посіб. / В. М. Опарін, С. Я. Кондратюк, Є. О. Малік та ін.; заг. ред.: В. М. Опарін; передм.: Т. І. Єфименко. К.: ДННУ «Акад. фін. Управління», 2012. – 392 с.
5. Бюджетний Кодекс України. Закон від 8 липня 2010 року No 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
6. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: підручник / Київський нац. унт. ім. Тараса Шевченка. 2-ге вид., перероб. та доп. К.: Центр навч. літ., 2004. 608 с.
7. Василик О. Д., Павлюк К. В. Бюджетна система України: підручник / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К.: Центр навч. літ., 2004. 544 с.
8. Возняк Г. В. Бюджетне вирівнювання в системі фінансового забезпечення розвитку регіонів України: сучасний стан та вектор розвитку. Проблеми економіки. 2016. №3. С. 24-30. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2016-3_0-pages-24_30.pdf
9. Возняк Г. В. Фінансова політика регіонального розвитку: економічний зміст та підходи до формування. Актуальні проблеми економіки. 2014. №2(152). С. 239-246;
10. Возняк Г. В. Бюджетна політика в умовах трансформації фінансових основ місцевого самоврядування в Україні. Economic Annals-XXI. 2015. № 5-6. С. 82-85; URL: <http://soskin.info/userfiles/file/2015/5-6%202015/Voznyak.pdf>
11. Возняк Г. В. Бюджетна політика розвитку регіонів України в умовах фінансової децентралізації: концептуальні підходи до формування. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2017. Вип. 1(49). Т. 1. С. 237-243. URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/137275>
12. Возняк Г. В. Переваги та ризики бюджетної децентралізації: теоретико-методологічні аспекти. Проблеми економіки. 2015. №2. С. 253-257. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2015-2_0-pages-253_257.pdf
13. Возняк Г. В. Фінансова децентралізація та стале ендегенне зростання регіонів: формалізація напрямів впливу. Світ фінансів. 2019. №2(59). С. 49-59. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1225>
14. Возняк Г. В., Жеребило І. В. Децентралізація освіти: вітчизняні реалії та напрями реформування. Світ фінансів. 2020. №1. С. 128-139. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1310>

15. [Возняк Г. В. Бюджетна політика розвитку регіонів України: сучасна парадигма та орієнтири подальших реформ: монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2016. 520 с.](#)
16. Гринчишин І. М. Механізми забезпечення оптимального розподілу фінансових ресурсів територіальних громад Карпатського регіону в умовах фінансової децентралізації. Інтелект XXI. 2019. №6. С. 58-63.
17. Гринчишин І. М. Інституційні засади трансформації системи соціального захисту. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2017. Вип. 6 (126). С. 103-107.
18. Гринчишин І. М., Сторонянська І. З. Особливості формування та використання фінансових ресурсів пенсійного страхування на місцевому рівні (на прикладі Львівської області). Регіональна економіка. 2015. №3. С. 73-80.
19. [Державне фінансове регулювання економічних перетворень: монографія / І. Я. Чугунов, А. В. Павелко, Т. В. Канєва, та ін.; заг. ред.: А. А. Мазаракі. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 376 с.](#)
20. [Децентралізація в Україні та її вплив на соціально-економічний розвиток територій: методичні підходи та результати оцінювання: наукова доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. І. З. Сторонянська. Львів, 2018. 144 с. \(Серія «Проблеми регіонального розвитку»\). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180705.pdf>](#)
21. [Децентралізація в Україні та її вплив на соціально-економічний розвиток територій: методичні підходи та результати оцінювання: наукова доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. І. З. Сторонянська. Львів, 2018. 144 с. \(Серія «Проблеми регіонального розвитку»\). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180705.pdf>](#)
22. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12 липня 2001 р. № 2664-III. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
23. [Інновації у фінансовій сфері: монографія / В. М. Опарін, Т. В. Паєнтко, В. М. Федосов та ін.; заг. ред.: В. М. Опарін. К.: КНЕУ, 2013. 444 с.](#)
24. Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств. К.: Знання, 2010. 63 с.
25. [Кізіма Т., Шаманська О. Споживча поведінка домогосподарств: сутність, моделі, вектори оптимізації. *Світ фінансів*. 2012. Вип. 1. С. 7-16. URL: \[http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2012_1_3\]\(http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2012_1_3\)](#)
26. [Кізіма Т. О. Поведінкові фінанси як новий напрям досліджень сучасної фінансової науки. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2013. Вип. 9\(2\). С. 175-179. URL: \[http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2013_9\\(2\\)_35\]\(http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2013_9\(2\)_35\)](#)
27. [Леонов Д. А., Львовчкін С. В., Хоружий С. Г. Ринок фінансових послуг: парадигма євроінтеграції: монографія / наук. ред. В. М. Федосов. К.: УІРФР, 2008.](#)
28. Лисяк Л. В., Гриценко О. В., Качула С. В. [та ін.]. Бюджетна складова реалізації домінуючих напрямів суспільного розвитку: монографія / наук. ред. Л. В. Лисяк. Дп.: ДДФА, 2015. 396 с.

29. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин: моногр. / Ін-т екон. прогнозування НАН України. К.: Наук. думка, 2006. 432 с.
30. Луніна І. О., Булана О. О., Фролова Н. Б., Богдан Т. П., Баліцька В. В., Короткевич О. В., Шпенюк О. Є. Розвиток державних фінансів України в умовах глобалізації: [колект. монографія] / ред.: І. О. Луніна; Ін-т економіки та прогнозування НАН України. Київ, 2014. 295 с.
31. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: підручник. К.: ЦУЛ, 2009.
32. Мельник М. І., Лещух І. В. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2015. 330 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20150301.pdf>
33. Місцеві фінанси: підручник / ред. О. П. Кириленко. 2-ге вид., доп. і перероб. Тернопіль: Економічна думка; ТНЕУ, 2015. 448 с.
34. Науменкова С. В., Міщенко С. В. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. К.: Знання, 2010. 532 с.
35. Онищенко В. О., Завора Т. М. Ринок фінансових послуг: навч. посібн. Полтава: ПолтНТУ, 2017. 409 с.
36. Письменний В. В. Теоретико-методологічні аспекти формування доходів місцевих бюджетів: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 468 с.
37. Податковий кодекс України: URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
38. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 р. №157-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
39. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. №695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
40. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. №280/97-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
41. Розвиток соціальної сфери територіальних громад в умовах адміністративно-фінансової децентралізації / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. С. Л. Шульц. Львів, 2018. 140 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180101.pdf>
42. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / редкол.; А. Я. Кузнецова, Л. К. Семів, З. Е. Скринник. Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 311 с. URL: <http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/handle/123456789/2072>
43. Управління фінансовими ресурсами територіальних громад: теорія і практика: монографія / ред.: О. П. Кириленко, Б. С. Малиняк. Економічна думка, 2019. 280 с.
44. Фінанси підприємств: підручник / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк, С. О. Булгакова та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. 8-ме вид. К.: КНЕУ, 2013. 515 с.
45. Фінанси: підручник / [С. І. Юрій та ін.]; ред.: С. І. Юрій, В. М. Федосов. 2-ге вид., переробл. і допов. К.: Знання, 2012. 688 с.

46. [Фінансові механізми та інструменти подолання дисбалансів соціально-економічного розвитку України: монографія / ред.: Т. Г. Васильців. Львів: Ліга-Прес, 2016. 596 с. URL: http://ird.gov.ua/irdp/p20160803.pdf](http://ird.gov.ua/irdp/p20160803.pdf)
47. Voznyak H. V., Pelekhatyy A. O. Participatory budgeting as a tool for implementation budgetary policy of regional development of Ukraine. *Economic Annals-XXI*. 2017. Vol. 167(9-10). Pp. 53-56. URL: <http://soskin.info/userfiles/file/Economic-Annals-pdf/DOI/ea-V167-11.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V167-11>
48. [Voznyak H.](http://fkd.org.ua/article/view/179708), Grzebyk M., Yehorycheva S., Pelekhatyy A. Budget control at local level in conditions of financial decentralization in Ukraine: problems and ways of their solution. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. Vol. 3 (33). Pp. 328-339. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/179708>. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i30.179708>
49. [Voznyak H.](http://fkd1.ubs.edu.ua/article/view/227893), Patytska Kh., Kloba T. Behavioral economics in modern research of regional and local development: theoretical aspects. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2021. Vol. 1(36), Pp. 293-301. URL: <http://fkd1.ubs.edu.ua/article/view/227893>. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i36.227893>
50. [Voznyak H.](https://fkd.ubs.edu.ua/index.php/fkd/article/view/3004), Savchuk N., Zherebylo I., Skasko O. Public Finances in conditions of current transformations. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2020. Vol. 2(33). Pp. 424-433. URL: <https://fkd.ubs.edu.ua/index.php/fkd/article/view/3004>. DOI: [https://doi.org/10.18371\).v2i33.3004](https://doi.org/10.18371).v2i33.3004)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит проводиться в усній формі згідно питань і завдань екзаменаційного білету, який отримує вступник на початку виконання вступного випробування. Екзаменаційний білет містить 3 завдання, що комплексно охоплюють весь матеріал програми вступного випробування.

Для підготовки відповідей вступнику дається 45 хв.

Максимальна кількість балів складає 75 (по 25 балів за правильну відповідь на одне питання) за розподілом:

- 23-25 балів «відмінно» – вступник надав повну відповідь на запитання білету, чим виявив глибоке опанування змісту навчального матеріалу, володіння володіє понятійним апаратом, уміння логічно пов'язувати теорію з власними судженнями;

- 19-22 бали «добре» – має місце повне засвоєння вступником необхідного матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі, використання знань для вирішення практичних завдань, але у змісті і формі відповіді трапляються окремі похибки;

- 15-18 балів «задовільно» – вступником продемонстровані знання і розуміння основних положень матеріалу, при цьому виклад його неповний і непослідовний; мають місце неточності у визначенні понять, при використанні знань для виконання практичних завдань виявлено нездатність доказово обґрунтовувати свої судження;

- 1-14 балів «незадовільно» – вступник має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускає помилки у визначенні понять, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання для практичного вирішення завдань.

Обов'язковою складовою іспиту зі спеціальності при вступі до аспірантури Інституту є дослідницька пропозиція.

На вступному іспиті із спеціальності вступник презентує дослідницьку пропозицію (зокрема представляють презентацію обсягом до 5 слайдів). Оцінка дослідницької пропозиції здійснюється екзаменаційною комісією у межах 0-25 балів. При цьому враховується відповідність дослідницької пропозиції профілю ОНП. Фактично отримана оцінка додається до оцінки за усну частину іспиту зі спеціальності.

Критерії оцінювання дослідницької пропозиції:

- наукова новизна – 5 балів;
- обґрунтованість – 5 балів;
- оригінальність науково-дослідних ідей – 5 балів;
- реалістичність науково-дослідних ідей – 5 балів;
- повнота викладення всіх структурних частин – 5 балів;

За результатами виконаних завдань набрані бали прирівнюються до відповідних оцінок:

- 90-100 – «відмінно»;

- 74-89 – «добре»;
- 60-73 – «задовільно»;
- 0-59 – «незадовільно».

Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури та на вступних випробуваннях зі спеціальності, оцінюються за 100-бальною шкалою. Вступники, які наберуть менш як 60 балів, позбавляються права участі в конкурсі.

Вступне фахове випробування перескладанню не підлягає.